

Entrevista Jaume Benavente Presenta la novel·la ‘Somnis de Valparaíso’, amb què va guanyar l’últim premi València Alfons el Magnànim de narrativa

“Crec en un nomadisme anímic i sentimental”

Lluís Llorc
BARCELONA

Jaume Benavente (Barcelona, 1958) va debutar en narrativa el 1990 amb els contes d'*El factor climàtic*. Des d'aleshores, ha anat publicant novel·les, narracions i llibres de viatge. Amb *Somnis de Valparaíso* (Bromera), la seva novena novel·la, ha guanyat el premi València Alfons el Magnànim de narrativa.

Vint títols i vuit premis formen un corpus més que respectable, però lluny del que seria desitjable pel que fa a lectors. Com se sent, en aquest punt de la seva carrera?

Em sento un corredor de fons –mai un velocista–, amb la puntualització que no corro contra ningú. Faig la meua cursa. Ser mediàtic no és el meu objectiu. Vull escriure una obra que em satisfaci i que no desaparegui quan jo mori. Cal picar molta pedra i soc persistent, però escriure és una vocació artística, una pulsó, una necessitat anímica, no una professió i prou.

El seu estil sempre és d'orfebre, buscant els detalls, els matisos... Exigeix al lector una lectura lenta per assaborir-los.

És la manera com sento l'escriptura. El llenguatge com a translació de la mirada, de la percepció del món parant atenció als detalls i els matisos. No m'interessen una trama embolicada ni un tema impactant, sinó l'exploració del món i de mi mateix a través de l'escriptura, a partir de la relació amb el paisatge, de la recreació d'atmosferes i de la psicologia dels personatges. Escriure és una manera de percebre i interpretar la vida.

Vostè és un autor de camí, no de fita. En les seves trames, importa més què les va formant que cap on porten.

Quan escriu una novel·la, no descuido la trama, però va sorgint i modificant-se a mesura que el llibre creix. Gairebé mai no sé com acabarà un llibre quan el començo, i crec que, almenys per a mi,

Jaume Benavente troba la inspiració literària passejant ■ MARIA TORTAJADA

La novel·la

La ciutat i els seus personatges

A *Somnis de Valparaíso* trobem un personatge principal: la ciutat xilena que va captivar Benavente. Per això el text és ple de descripcions urbanes amb noms de places i carrers, de barris, de bars i botigues, de plantes i arquitectures, de bellesa i decadència... I per aquest espai es mouen tot de personatges, com ara Enrique Giralt, un oficinista que passeja per la ciutat captant escenes amb la seva inseparable Leica i que és fill de pare català, un home que va marxar fa anys i que l'Enrique encara evoca. Però també hi ha un sastre dramaturg, un periodista veterà, una jove submarinista... en una trama amb tocs de melancolia i existencialisme.

és bo. La incertesa, la curiositat, fins i tot el misteri que neix del text fan que avanci.

Per això ha centrat la seva narrativa en l'observació, en especial la del viatger. A més, el protagonista d'aquesta novel·la sempre du una Leica, reforçant encara més la mirada del fotògraf, del caçador d'instant.

El viatge és consubstancial a la meua vida, fins i tot si no em moc del meu estudi. D'alguna manera, sempre viatjo, estic en moviment, crec en un cert nomadisme anímic i sentimental. Els meus llibres no neixen de cap decisió presa davant de l'ordinador, sinó de l'experiència viscuda en un paisatge que per a mi representi una certa simbiosi, i de vegades una epifania, una revelació, com és el cas de Valparaíso. Pel que fa a l'Enrique i el fet que dugui una Leica a sobre, necessitava que aquest personatge no fos només un oficinista i passe-

jant anodí de la seva ciutat, volia que intentés retenir-la i interpretar-la amb la fotografia.

Els temes van apareixen a mesura que els escriu, doncs?

Sí. Fins i tot a mesura que passejo. No tinc cap idea prèvia, i tampoc res d'estructures. El text flueix i creix. No busco mai un decorat, un escenari on traslladar els arguments i temes dels meus llibres. Al contrari, sorgeixen a partir del paisatge. I jo intento ser-hi *dins* –aquest

Novel·la coral en què conviuen diferents veus i recursos narratius: el retrat psicològic, la descripció subjectiva de la ciutat i el suspens. Quan vaig conèixer Valparaíso, vaig copsar que el que més li esqueia era una narració amb diferents veus, endinsar-m'hi a través de trames que es creuen i se superposen, com una teranyina o com les capes de pintura d'un quadre. *Somnis de Valparaíso* és una novel·la sobre la fragilitat, els somnis i les vides dels seus personatges.

Què va posar en marxa l'obra?

El 2015, vaig ser a Santiago de Xile per presentar una traducció al castellà d'una novel·la meua, invitat per la universitat Finis Terrae de la capital per fer una conferència. Vaig escapar-me uns pocs dies a Valparaíso. Hi vaig anar mogut per una intuïció, el pressentiment que trobaria material per escriure. I no em vaig equivocar.

Però què hi va veure i sentir?

El seu caos, la barreja de lletor i bellesa, la presència del Pacífic, els turons atapeïts de vida, el centre urbà desmanegat i fins i tot spectral... Valparaíso em va captivar amb el seu magnetisme, el seu misteri. De seguida, em va venir al cap una de les meves obres preferides, el *Quartet d'Alexandria*, de Lawrence Durrell. La narració va anar sorgint a mesura que deambulava per la ciutat, amb només un quadern de notes, un petit mapa i els ulls i l'oïda atents a qualsevol detall. La documentació vindria després, a l'estudi. Sempre miro de fer-ho així, capbussar-me en un lloc d'una manera molt física i atmosfèrica, sense càrregues culturals.

Els personatges sovint es fan tot de preguntes retòriques. Viure és un qüestionar-se de manera permanent?

Sens dubte. Viure, i escriure, és qüestionar-se. Tenir aquesta mirada interrogativa crec que ens ajuda a endinsar-nos en la complexitat de l'existència. ■

Tenir una mirada interrogativa ens ajuda a endinsar-nos en la complexitat de l'existència

matís és important–, com els meus personatges, formant una mateixa matèria amb el paisatge, que vull concret, amb una geografia real i referències que ajudin a definir els personatges. I també a l'autor.

Què té de vostè, l'Enrique?

No soc jo, però té coses meves, físiques i també d'actitud davant de l'existència. L'anhel de viatjar, la pràctica del passeig com a reflexió, l'acceptació de la solitud. En una novel·la anterior, *L'home que llegia Miquel Strogoff*, el personatge conductor també tenia un caràcter i una manera d'entendre la vida semblants a la meua. A l'hora de construir un personatge, no em fa res utilitzar materials autobiogràfics.

Aquesta novel·la anterior estava bastida sobre un monòleg interior d'una única veu. En canvi, 'Somnis de Valparaíso' és una novel·la coral, un mosaic.